

Prawa i obowiązki
rodziców i opiekunów
prawnych
względem szkoły.

Czym jest władza
rodzicielska?

Władza rodzicielska - prawa i obowiązki,
które mają względem osoby małoletniej jej
rodzice.

Władza rodzicielska co do zasady
przystępuje obojgu rodzicom.

T. Smyczyński: Prawo rodzinne i opiekuńcze, Warszawa:C.H.Beck, 2016, s.233.

Rodzice mają prawo
i pierwszeństwo do wychowywania
swoich dzieci.
szkoła w swoim założeniu wspomaga
rodziców w tym procesie.

W polskim systemie oświaty prawa i obowiązki rodziców regulują następujące akty prawne:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - art.48, pkt.1, art. 70, pkt.2,

Powszechna deklaracja praw człowieka,

Konwencja o prawach dziecka,

Europejska karta praw i obowiązków rodziców,

Ustawa prawo oświatowe - dz.u. z 2020r. poz.910 ze zm.

Prawa rodziców

Rodzice mają prawo do wychowywania swoich dzieci w duchu tolerancji i zrozumienia dla innych, bez dyskryminacji wynikającej z koloru skóry, rasy, narodowości, wyznania, płci oraz pozycji ekonomicznej.

Rodzice mają prawo do uznania ich prymatu jako „pierwszych nauczycieli” swoich dzieci.

Rodzice mają prawo do pełnego dostępu do formalnego systemu edukacji dla swoich dzieci z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości i osiągnięć.

Rodzice mają prawo dostępu do wszelkich informacji o instytucjach oświatowych, które mogą dotyczyć ich dzieci.

Rodzice mają prawo wyboru takiej drogi edukacji dla swoich dzieci, która jest najbliższa ich przekonaniom i wartościom uznawanym za najważniejsze dla rozwoju ich dzieci.

Rodzice mają prawo domagania się od formalnego systemu edukacji tego, aby ich dzieci osiągnęły wiedzę duchową i kulturową.

Obowiązki rodziców

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w duchu odpowiedzialności za siebie i za cały ludzki świat.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w sposób odpowiedzialny i nie zaniedbywać ich.

Rodzice mają obowiązek zaangażowania się jako partnerzy w nauczaniu ich dzieci w szkole.

Rodzice mają obowiązek przekazywania wszelkich informacji szkołom, do których uczęszczają ich dzieci, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych - domu i szkoły - celów edukacyjnych.

Rodzice mają obowiązek dokonania świadomego wyboru drogi edukacyjnej, jaką ich dzieci powinny zmierzać.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu i akceptowaniu innych ludzi i ich przekonań.

Obowiązki rodziców
w świetle ustawy
prawo oświatowe.

art.40.

1. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:
 - 1) dopełnienia czynności związanych z zgłoszeniem dziecka do szkoły;
 - 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;
 - 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;
 - 4) informowania w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej w obwodzie której dziecko mieszka, o realizacji tego obowiązku spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 11 (spełnianie obowiązku szkolnego za granicą).

Egzekwowanie obowiązku szkolnego i nauki

Przez niespełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 31 ust. 4, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć:

nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50 %:

- 1) dni zajęć edukacyjnych w przedszkolu oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej, szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowe lub placówce;
- 2) zajęć w przypadku spełniania obowiązku nauki w sposób określony w art. 36. ust.9 pkt 2 i przepisach wydanych na podstawie art. 36 ust. 16.

Co może zrobić szkoła, jeśli rodzice nie wykonują tych obowiązków?

Niespełnienie obowiązku:

- rocznego przygotowania przedszkolnego,
- obowiązku szkolnego i obowiązku nauki

podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 42.1. ustawy Prawo oświatowe).

Obowiązki rodziców
wynikające
ze statutu szkoły lub innych
dekretów
prawa wewnątrzszkolnego

Zasady usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach

Szkoła prowadzi dla każdego oddziału dziennik lekcyjny, w którym dokumentuje się przebieg nauczania w danym roku szkolnym. W dzienniku lekcyjnym prowadzonym przez szkołę dla dzieci i młodzieży odnotowuje się:

- **obecność** uczniów na zajęciach edukacyjnych, liczbę godzin **usprawiedliwionych** i **nieusprawiedliwionych** nieobecności uczniów na tych zajęciach,
- **tematy** przeprowadzonych zajęć edukacyjnych,
- **oceny** bieżące, śródroczne i oceny klasyfikacyjne z **zajęć edukacyjnych**
 - oceny śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne **zachowania**.

Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych nauczyciel potwierdza podpisem.

Zasady usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach

Żaden zapis prawny nie precyzuje sposobu, w jaki należy usprawiedliwiać nieobecność szkolną ucznia. Dlatego jedynym przepisem jaki obowiązuje w tym zakresie jest zapis w Statucie szkolnym. Jest on jednolity dla wszystkich klas i stosują się do niego wszyscy ucący w szkole.

Obejmuje on:

- formę usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach edukacyjnych,
 - termin usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach edukacyjnych.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

Skargi i wnioski mogą być wnoszone:

- pisemnie,
- za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej,
- ustnie do protokołu.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

W wypadku zgłoszenia ustnego przyjmujący skargę lub wniosek:

- sporządza protokół (data, imię i nazwisko składającego skargę, adres zamieszkania oraz zwięzły opis treści sprawy),
- potwierdza złożenie skargi lub wniosku na życzenie składającego.

Jeżeli z treści nie można należycie ustalić przedmiotu skargi, wzywa się wnoszącego do uzupełnienia lub złożenia dodatkowych wyjaśnień w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie skargi lub wniosku bez rozpatrzenia.

W wypadku gdy skarga lub wniosek dotyczą różnych spraw podlegających rozpatrzeniu przez różne organy, organ, do którego wniesiono skargę lub wniosek, rozpatruje tylko sprawy należące do jego właściwości, pozostałe przekazuje niezwłocznie nie później niż w ciągu 7 dni właściwym organom, zawiadamiając o tym wnoszącego.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

Dokumentacja zgromadzona w toku postępowania skargowego nie jest informacją publiczną.

Zwrócenie się przez rodziców ucznia, którzy wnieśli skargę, o udostępnienie dokumentacji zgromadzonych w postępowaniu w sprawie skargi (np. wyjaśnienia nauczyciela) nie jest wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej lecz o udostępnienie akt postępowania skargowego. Rodzic nie ma roszczeń o wydanie pisemnych wyjaśnień nauczyciela złożonych w toku postępowania wyjaśniającego sprawę skargi.

Dyrektor może zatem odmówić rodzicowi udostępnienia pisemnych wyjaśnień nauczyciela złożonych w toku postępowania skargowego, ograniczając się jedynie do zapewnienia wglądu do tego dokumentu.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

Jeżeli skarga została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności - organ może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy bez zawiadamiania skarżącego.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

Postępowanie w sprawie skarg i wniosków jest postępowaniem uproszczonym, nie przysługuje stronie odwołanie lub zażalenie na sposób ich rozpatrzenia do sądu.

Skarżący może jedynie złożyć kolejną skargę, tym razem do organu prowadzącego.

Rozpatrywanie skarg i wniosków

!!! Rozpatrywanie anonimów i donosów

Skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska oraz adresu wnoszącego pozostawia się co do zasady bez rozpoznania.

Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego

Od 1 września 2007 r. Ustawa Karta nauczyciela przewiduje gwarancję ochrony nauczycieli przewidzianą w kodeksie karnym jak dla funkcjonariuszy publicznych (art. 63 ust. 1 KN).

Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego

Funkcjonariuszem publicznym jest osoba zajmująca kierownicze stanowisko w instytucji państwowej - wynika z artykułu 115 § 13 ust. 6 Kodeksu karnego.

Zapis ten wskazuje, że dyrektor szkoły lub innej jednostki oświatowej jest funkcjonariuszem publicznym.

Nauczyciel korzysta z ochrony, ale nie jest funkcjonariuszem publicznym.

Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego

Ochronie podlegają wszyscy nauczyciele objęci Kartą nauczyciela, bez względu na wymiar zatrudnienia, rodzaj zatrudniającej placówki i rodzaj organu prowadzącego (art. 91b ust. 2 pkt 2 KN).

Ochrona prawna funkcjonariuszy zapewnia: ochronę z urzędu czyli oskarżenia publicznego, ściganie sprawców z urzędu, nie ponoszenie kosztów przez nauczycieli, uproszczony tryb postępowania.

Prawo chroni nauczyciela_tylko podczas wykonywania obowiązków służbowych, czyli podczas: lekcji, wycieczek, spotkań z rodzicami, innych zadań powierzonych przez dyrektora szkoły.

Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego

Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone (art. 63 ust. 2 KN).

Gdy dojdzie do znieważenia, dyrektor szkoły zobowiązany jest do złożenia zawiadomienia odpowiednim organom, przedsięwzięcia niezbędnych czynności - aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa - do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia.

Kary za przestępstwa przeciwko nauczycielowi

Znieważenie - grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3 (art. 226 k.k.).

Zniewaga to zachowanie obraźliwe wobec osoby, do której jest kierowane, wyrażające pogardę. Może być wyrażona poprzez epitet, wulgaryzm, obraźliwe pismo, list, uwłaczający, spreparowany wizerunek, obelżywy gest.

Zniewaga podlega karze także wówczas, gdy dochodzi do niej pod nieobecność osoby znieważanej. Wynika to z zapisów art. 216 § 1 k.k., zgodnie z którym ten, kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Kary za przestępstwa przeciwko nauczycielowi

Stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej - kara pozbawienia wolności do lat 3 (art. 224 k.k.).

Chodzi o stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego albo osoby mu przybranej do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej.

Kary za przestępstwa przeciwko nauczycielowi

Nie wolno szantażować ani zmuszać do zaniechania wykonania czynności, na przykład: wymuszania pozytywnych ocen, zmiany ocen, zdania egzaminu, przekazania informacji o pytaniach egzaminacyjnych, odstąpienia od wymierzenia kary, udzielenia nagany i innych zadań wynikających z pełnionej funkcji.

Odpowiedzialność rodziców za dzieci ze względu na ich wiek

Inne kwestie, które prawnie uregulowane są w statucie, to:

- odbieranie dzieci ze szkoły przez osoby inne niż rodzice,
- decyzja o samodzielnym powrocie dziecka ze szkoły,
- zwalnianie z lekcji - w sposób określony przez statut szkoły, jednakże zawsze na piśmie.

...największą stratą dzieci w ostatnim trzydziestoleciu jest fakt, że nie istnieje dla nich żadna przestrzeń wolna od dorosłych. Nie ma już drzewa na podwórku, gdzie mogłyby przebywać same. Dawniej dzieci kształtowały swoje kompetencje społeczne w zabawie i komunikacji z innymi dziećmi. Takiej możliwości już prawie nie mają, bo nawet kiedy są razem, to dookoła stoją dorośli, którzy się do wszystkiego wtrącają. Na dodatek, często są oni tak romantycznie lub idealistycznie usposobieni, że nie tolerują żadnych konfliktów. Niewesoło jest być dzisiaj dzieckiem z tymi dorosłymi, którzy nie odstępują ich na krok. A przy tym zaczyna się w różnych środowiskach pedagogicznych mówić, że dzieci mają wielką potrzebę granic. To po prostu trudne do uwierzenia, bo życie dzieci nigdy nie było bardziej ograniczone niż teraz. Dorośli są przez cały dzień przy nich i je kontrolują. ...

Jesper Jull, terapeuta rodzinny, pedagog, autor książek

Pomyśleć w ciszy.....

Najważniejszą rzeczą jest, aby rodzice mogli nauczyć swoje dzieci, jak mają radzić sobie bez nich. (F. Clark)

Wychowanie to rzecz poważna; musi się w nim mieszać przykrość z przyjemnością. (Arystoteles)

Wychowanie całkowicie wyzwolone z autorytetu, tradycji i dogmatu, kończy się nihilizmem. (L. Kołakowski)

Najlepsza rzecz, jaką mogą zrobić rodzice, to dobrze wychować dzieci i pozwolić im wybrać własną drogę....

Wychowanie to proces świadomy, celowy, bardzo złożony i trudny, który polega na planowym wpajaniu dziecku przez rodziców, nauczycieli i wychowawców zasad oraz reguł, którymi ma się ono kierować w swoim życiu.

